

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Specificul Modernității și religiozitatea omului modern

Trăim vremuri de transformări profunde la nivel social, dar și individual, adică la nivelul mentalităților, a modului de a înțelege lumea și viața, unele fără precedent de multe secole. Aceste transformări vizează implicit sfera religiozității, adică modalitatea de a-L înțelege pe Dumnezeu și de a te raporta la El. Cum este Dumnezeu în care crezi? Ce îți poruncește El? Cum te raportezi la El și cum se manifestă credința ta la nivel interuman, etc.? Răspunsul la aceste întrebări ne ajută să creionăm o imagine a religiozității omului contemporan care deși aparține Postmodernității își află rădăcinile în epoca Modernă cu „cuceririle” sale religioase.

Ce a însemnat Modernitatea și care este specificul său în materie de trăire religioasă? - iată întrebarea de la care trebuie să pornim.

Începând cu sfârșitul secolului al XVIII-lea, gândirea europeană s-a preocupat de impunerea și dezvoltarea unor practici, instituții și tip de relații sociale considerate a fi parte integrantă a ceea ce se va numi de acum încolo epoca Modernă. Operele unor autori precum K. Marx, M. Weber sau E. Durkheim au schimbat mentalitățile oamenilor din perioada respectivă, influențându-i să-și situeze gândirea pe alte coordonate decât cele anterioare.

A fi modern însemna să fii un om al prezentului, un om recent, cum ar spune Horia Roman Patapievici, a fi martor al prezentului, deși până atunci era idealizat întotdeauna trecutul, care apărea ca exemplar. Modernii erau cei care respingeau stilul clasic în favoarea contemporanului bazat pe o credință puternică în știință și progres și în dauna religiosului. Modernitatea era sinonimă cu o concepție asupra istoriei care pune accent pe raționalitatea occidentală, ca ultimă etapă în lupta dintre rațiunea victorioasă împotriva instinctelor animale, a științei împotriva religiei și magiei, a adevărului împotriva prejudecății, a adevăratei cunoașteri împotriva superstiției și a raționalității împotriva afectivității. Perioada Mo-

dernă se caracterizează ca fiind, mai presus de orice, împărăția rațiunii și a raționalității, iar proiectul Modernității este indisolubil legat de cel al Iluminismului. Motto-ul Iluminismului era „Sapere aude!”, adică să ai curajul de a folosi propria înțelegere! Prin promovarea acestui mod de gândire erau chestionate și puse la îndoială credințele și acțiunile tradiționale și în același timp erau facilitate științele moderne, care aveau ca punct de plecare spiritul de investigare și de experimentare. Ținta criticii Iluminismului și a Modernismului au fost dogmele religioase considerate a fi singurul obstacol aflat în calea răspândirii gândirii iluministe, pe când arta și știința se emancipaseră față de tutela Bisericii.

Immanuel Kant, dar și alți moderni din epocă, nu au respins creștinismul, însă au considerat că puterea sa de iradiere instituțională ar trebui limitată. Astfel, religia se considera că nu mai poate fi un principiu de unitate culturală pentru faptul că sferile culturale ale cunoașterii, artei și moralității s-au separat. Iluminismul promova autonomia gândirii, a criticii și a folosirii rațiunii.

Pentru a înțelege Modernismul se cuvine a prezenta caracteristicile sale și ale Iluminismului. Acestea ar fi următoarele:

1. **Rațiunea.** Gânditorii perioadei iluministe susțineau primatul rațiunii și al gândirii raționale drept căi de organizare a cunoașterii, însă legând gândirea rațională de experiment, Iluminismul s-a delimitat de filosofii care susțineau posibilitatea gândirii raționale bazate pe idei independente de experiență.

2. **Empirismul** se referea la idea că întreaga gândire și cunoaștere despre lumea naturală și socială trebuie bazată pe date empirice, pe care omul le poate cunoaște prin simțuri.

3. **Știința.** Cunoașterea științifică bazată pe metoda experimentului manifestată în cadrul revoluției științifice este cheia pentru dezvoltarea întregii cunoașteri umane.

Continuare în pagina 2

Pr. Caius CUȚARU

PREDICA

Hristos îndreptarea noastră

Duminica a XXVII-a după Rusalii - Vindecarea femeii gârbove

„În vremea aceea Iisus învăța într-una din sinagogi sâmbăta. Și iată, era acolo o femeie care avea de optsprezece ani un duh de neputință și care era gârbovă, încât nu putea să se ridice nicicum. Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta! Și și-a pus mâinile asupra ei, iar ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu. Atunci mai-marele sinagogii, mâniaindu-se că Iisus a vindecat-o sâmbăta, răspunzând, zicea mulțimii: Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze; deci veniți în aceste zile și vă vindecați, iar nu în ziua sâmbetei! Domnul însă i-a răspuns și a zis: Fățarnicilor! Fiecare dintre voi nu dezleagă oare sâmbăta boul sau asinul său de la iesle și nu îl duce să îl adape? Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o Satana, iată, de optsprezece ani, nu se cuvenea oare să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua sâmbetei? Și zicând El acestea, s-au rușinat toți cei ce erau împotriva Lui, iar poporul întreg se bucura de toate faptele cele slăvite, săvârșite de Dânsul.” (Luca 13, 10-17)

Dreptmăritori creștini și creștine,

Contextul liturgic în care am putut asculta astăzi pericopa evanghelică lucanică din această duminică a XXVII-a de după Rusalii, ce este orientat către marele praznic al Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, din Preacurata Fecioară Maria, în Betleemul Iudeii, ne conduce în mod fericit spre o cheie de înțelegere a lucrării mântuirii noastre în Biserica lui Hristos.

În primul rând, debutul pasajului biblic ne evocă **prezența** lui Iisus în sinagogă, adică într-un context sacral. Așa cum a făcut-o de multe ori, constant am zice, Domnul Hristos face exercițiul cerut de Legea cea veche prin care ziua de sâmbăta era cinstită cu prezența la locul de rugăciune din sinagogă. Aici, El ascultă lecturile din Lege ori El însuși **lecturează și interpretează**, așa cum ne încredințează evangheliile.

În aceste vechi slove a rămas înscrisă atât dragostea lui Dumnezeu față de creația Sa, cât și căutarea oamenilor după Raiul pierdut. Prin ele Dumnezeu a păstrat mijlocul lumii aflate într-o gârbovire continuă și apăsătoare dorul după îndreptare, prin așteptarea unui Izbăvitor. Toată această așteptare s-a împlinit în Cel care aflat la amvonul acelei

sinagogi, atunci, ori pe cărările Țării Sfinte, Îi va învăța pe oameni, arătându-le că El este *Calea, Adevărul și Viața*.

Astfel și noi suntem permanent provocați să nu ne lipsim de biserică și de sfânta slujbă, încât în fiecare duminică și sărbătoare să ne facem timp ca să pășim în Casa lui Dumnezeu cu încrederea că aici vom găsi cuvintele vieții veșnice, ale Domnului Iisus Hristos.

Mai departe, finețea detaliilor lucanice aduce la lumină felul în care Dumnezeiescul Învățător trece de la cuvinte la acțiune. Transformă ceea ce spune în act. La priveliștea-i înfățișată de o femeie gârbovă, verbele enunțate metamorfozează în gesturi ceea ce s-a spus: **vede, cheamă, zice** (poruncește), **atinge**. Deși de un firesc uman totuși ele trădează o atât de minunată gingășie a Fiului lui Dumnezeu.

El **vede** un om care nu prea mai poate să-și ridice fața din pământ. Starea aceea de un nefiresc frapant, devreme ce omul este *o antropos*, adică cel ce privește în sus, nu are cum să treacă neobservată. Noi înșine, la o astfel de situație am încerca să alinăm, măcar în parte, o astfel de suferință.

Continuare în pagina 2

Pr. Filip ALBU

Din sumar

► Eveniment academic de excepție la Facultatea de Teologie din Arad. Teza de abilitare susținută de PS Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului
pagina 3, Protos. Nicolae M. Tang

► Știri
pagina 4

Specificul Modernității și religiozitatea omului modern

Urmare din pagina 1

4. *Universalismul.* Se referă la faptul că în perioada modernă se considera că principiile rațiunii și ale științei pot fi aplicate și sunt valabile în orice situație. Știința legiferează, iar legile enunțate guvernează întreg universul.

5. *Progresul.* Se considera că situația naturală și socială a omului poate fi îmbunătățită în permanență prin aplicarea principiilor științei și rațiunii. Începe acum să-și facă loc concepția despre posibilitatea unui progres continuu.

6. *Individualismul.* În perioada iluministă s-a afirmat ideea că individul este centrul întregii cunoașteri și acțiuni și că rațiunea individuală nu poate fi subordonată nici unei autorități superioare. Rațiunea autonomă va da mult de furcă Teologiei moderne.

7. *Toleranța.* Acum apare ideea că toate ființele umane sunt egale, indiferent de convingerile religioase sau morale, iar popoarele și civilizațiile care au alte credințe nu sunt deloc inferioare civilizației creștine, toleranță care astăzi ia forme aberante din punctul de vedere al moralei creștine.

8. *Libertatea* era afirmată ca opoziție față de constrângerile tradiționale asupra credinței, comunicării, asupra interacțiunilor sociale, sexuale sau asupra proprietății private.

9. *Secularismul* se manifesta ca un tip de etică bazată pe un puternic anticlericalism și pe ideea necesității dobândirii unei cunoașteri seculare eliberată de orice referință la vreo autoritate religioasă. Tentaculele secularismului au îmbrățișat atât de strâns civilizația occidentală, încât astăzi vorbim despre o societate descreștinată într-o mare măsură și amenință în mod serios și civilizația orientală de factură ortodoxă.

Toate aceste caracteristici ale Iluminismului și ale Modernismului și-au pus amprenta asupra mentalității omului epocii respective și ele au contribuit la îndepărtarea omului de Dumnezeu și de Biserică, iar efectele acestei îndepărtări se pot constata până astăzi.

COLIND

În coliba-ntunecată
Din carne și os lucrată,
A intrat Hristos deodată.

Nu făclie ce se stinge,
Nu icoană ce se frânge.
Ci, El însuși trup și sânge.

Preschimbă pentru făptură
Într-o scumpă picătură,
Dulcea Cuminecătură.

Coliba cum L-a primit
S-a făcut cer strălucit
Pe bolta de mărgărit.

Iar în ea soare și stele
Cu Arhangheli printre ele.
În mijloc, Tron luminos.

Și, pe el, Domnul Hristos,
Care mult se bucură
Duhul Sfânt s-alătura.

Și acolo rămânea
Și acum și pururea.
Și noi, Doamne, ne-am sculat.

Colibele-am curățat
Uși, ferestre, toate-s noi,
Doamne, intră și la noi.

Vasile Voiculescu

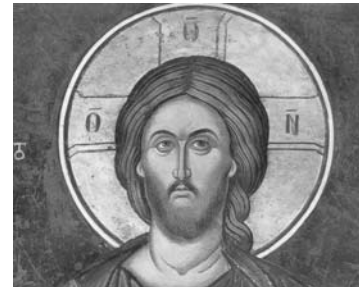
Hristos îndreptarea noastră

Urmare din pagina 1

A înscris Dumnezeu în noi această condescență față de semenii aflați în neputințe. Cu atât mai mult va face Dumnezeu făcut trup, nu numai pentru acea femeie, ci și pentru tot omul aflat nu doar într-o gârbovire fizică, ci și în cea spirituală. Tocmai acesta este și sensul Întrupării Sale!

De aici înțelegem, încă odată, că Dumnezeu ne vede pe fiecare dintre noi cu toate gârbovenirile noastre exprimate prin micimile și limitările noastre spirituale în care ne immobilizăm prin patimile noastre.

Un astfel de tablou nu-l lasă rece pe Marele Pedagog. Nu se lasă închis, precum filozofii, în beția unor cuvinte și idei, ci arată prin faptă ceea ce mai înainte a grăit. Prin urmare, **o cheamă** pe acea femeie lângă El. Chemarea-i blândă o face pe

acea năpăstuită să se apropie. Are încredere în invitație și, trecând peste orice barieră impusă de neputința ei, precum și de Legea în care s-a născut, își îndreaptă pașii către Cel care a chemat-o.

Asculta-vom și noi oare de cuvântul Lui Hristos care ne cheamă mereu la El: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi”?

Poftirii îi urmează zicerea, **porunca** ce-i aduce izbăvirea mult dorită. Deodată cu porunca are loc și **atingerea** vin-

decătoare. Astfel, Cuvântul Domnului se împlinește prin acțiunea de atingere de către Însuși Cel ce a grăit. Mâna Sa, de Fiu al lui Dumnezeu întrupat, Cel care a participat la facerea acestei lumi, se atinge acum de cea gârbovită, iar aceasta se îndreaptă.

Mai mult, atingerea cu ambele mâini ne arată cum caută Creatorul să-Și îmbrățișeze creația, ca să o scape de gârbovenia ei.

Cum noi toți ne resimțim într-o stare de gârbovire, ne putem îndrepta tocmai prin ceea ce Hristos a lăsat în Biserică, Tainele Sale, unde prin cuvânt și prin gesturi liturgice, de la botez și până la mormânt, prin mâna preotului, Dumnezeu Însuși lucrează minunat la mântuirea noastră.

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Ierarhii arădeni au inaugurat un nou spațiu al Bibliotecii Facultății de Teologie din Arad

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad a inaugurat un nou spațiu al bibliotecii, după cel deschis în anul 2016. Noul spațiu a fost binecuvântat printr-o slujbă de sfințire oficiată de cei doi ierarhi arădeni, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei și Preasfințitul Episcop-vicar Emilian Crișanul.

La acest moment au participat Prof. Univ. Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie, cadrele didactice și studenții facultății.

Acest spațiu va găzdui 25.000 de volume și reviste de specialitate, precum și colecții ale revistelor teologice din țară și străinătate. În cadrul bibliotecii va fi organizat și un fond de carte teologică veche. La acestea se adaugă și biblioteca computerizată cu acces la baze de date internaționale.

După slujba de sfințire a bibliotecii, Înaltpreasfinția Sa a rostit un cuvânt arătând că însuși numele universității ne îndeamnă la înălțare, ori spațiul

unei biblioteci este tocmai cadrul adecvat pentru elevarea culturală și spirituală. La aceasta se adaugă și semnificația zilei de 4 decembrie prin prăznuirea Sf. Ioan Damaschin, mare Părinte al Bisericii, sistematizatorul învățurii celei drepte, familiar cu tot ceea ce a însemnat carte și știință pentru perioada aceea.

Manifestarea a continuat prin cuvântul părintelui decan care a mulțumit ierarhilor pentru prezență și sprijin, precum și doamnei rector pentru sprijinul financiar acordat în organizarea respectivului spațiu. De asemenea, a mulțumit părintelui pro-

esor Lucian Farcașiu, responsabilul bibliotecii și studenților angajați în organizarea și indexarea fondului de carte.

În încheiere, Prof. Univ. Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, a felicitat conducerea facultății pentru această realizare, conferind câteva Diplome de excelență, în semn de distincție apreciere pentru performanțele academice obținute în anul universitar trecut, cadrelor și studenților teologi arădeni.

Organizarea și punerea în folosință a noului spațiu al Bibliotecii Facultății de Teologie din Arad este un proiect al părintelui decan Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja, care de la preluarea mandatului de decan a făcut o permanentă din acest proiect, pe de-o parte, ca o datorie de onoare pentru vechea bibliotecă a Institutului și Academiei Teologice iar, pe de altă parte, ca o necesitate de aliniere a teologiei arădene la standardele academice naționale și internaționale.

M.T.

Eveniment academic de excepție la Facultatea de Teologie din Arad. Teza de abilitare susținută de PS Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului

Facultatea de Teologie din Arad a fost gazda unui eveniment academic deosebit. În dimineața zilei de 3 decembrie 2019, Preasfinția Sa Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a susținut teza de abilitare în cadrul Școlii Doctorale Interdisciplinare a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, domeniul Teologie.

La acest eveniment au luat parte, pe lângă membrii comisiei, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, Prof. Univ. Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu”, Prof. Univ. Dr. Florentina Munteanu, Directorul Școlii Doctorale Interdisciplinare din cadrul Universității „Aurel Vlaicu”, părinții consilieri de la Centrul eparhial, părinții profesori ai Facultății de Teologie și studenți teologi.

Comisia a fost alcătuită din profesori de specialitate de la facultățile de teologie din țară după cum urmează: Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja – Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, conducător de doctorat al Universității „Aurel Vlaicu” din Arad; Pr. Prof. Univ. Dr. Mihai Săsăujan – Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul” a Universității din București, conducător de doctorat al Universității din București; Pr. Prof. Univ. Dr. Ion Vicovan – Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, conducător de doctorat al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Întregul eveniment acade-

mic a urmat procedurile legale care se îndeplinesc cu acest prilej. Cuvântul de deschidere a aparținut părintelui decan care a salutat prezența distinșilor participanți și membri ai comisiei, evidențiind importanța evenimentului: prima abilitare din istoria teologiei arădene, ceea ce arată nivelul academic la care este astăzi Facultatea de Teologie din Arad. Această zi istorică, a subliniat părintele decan, va deschide noi oportunități pentru teologia arădeană.

Tot în deschiderea evenimentului a luat cuvântul și Prof. Univ. Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu”, care a evidențiat premiile evenimentului și pentru universitate felicitând conducerea facultății și pe candidat și mulțumind, de asemenea, Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei pentru disponibilitatea și deschiderea arătate universității arădene.

În continuare, Preasfinția Sa a prezentat teza de abilitare intitulată „Parohie și mănăstire, cultură și istorie bisericească. Lucrarea Bisericii Ortodoxe Române de înveșnicire a omului”. În preambulul expozeului, Preasfinția Sa a evocat evenimentele care s-au succedat în aceste zile în Arhiepiscopia Aradului și în viața cetății, creionând și un scurt parcurs biografic-intelectual al Preasfinției Sale. Prelegerea susținută a sintetizat întreaga activitate de cercetare întreprinsă de Preasfinția Sa pe parcursul a 20 de ani, începând cu perioada studiilor și continuând cu perioada activității

la catedră din cele trei centre universitare: Iași, Craiova și Arad. Cercetările și publicațiile Preasfinției Sale s-au axat pe trei mari coordonate dictate de Statutul de Organizare și Funcționare al BOR: Eparhie, Parohie și Mănăstire, aceste trei coordonate fiind legate de istoria și viața Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Eparhia Râmnicului și Eparhia Aradului, centre bisericești unde a activat și slujit Preasfinția Sa. Disertația s-a încheiat prin prezentarea proiectelor de viitor, avute în vedere pentru cercetarea academică ulterioară. Aceste direcții s-au concretizat în patru puncte: monahismul din Banat; Eparhia Aradului în perioada modernă și contemporană; istoria Eparhiei Hușilor și diaspora românească coagulată în parohiile și mănăstirile românești.

Au urmat aprecierile din partea comisiei pe care le putem sintetiza în câteva concluzii. Bogatul și sinteticul expozeu al Preasfinției Sale descoperă o asiduă muncă de cercetare pe parcursul mai multor ani concretizată în cărți, studii, articole, conferințe etc. Noutatea cercetărilor constă în abordarea

fenomenologică a evenimentelor. Pe lângă prezentarea datelor istorice, Preasfinția Sa pune în evidență și aspectele pastorale și misionare, identificând „pașii lui Dumnezeu în istorie”. Membrii comisiei au evidențiat și relevanța domeniilor de cercetare în istoria, filantropia, cultura și spiritualitatea Bisericii. Analizele concrete ale comunităților parohiale și mănăstirești din diasporă aduce un element de noutate în istoriografia bisericească. Întreaga cercetare academică este pecetluită prin identificarea proniei lui Dumnezeu în istorie. Bogatele referințe bibliografice, cercetarea arhivistică, consemnarea unei istorii orale care va deveni document evidențiază contribuția esențială a operei Preasfinției Sale în domeniul istoriei și spiritualității Bisericii Ortodoxe Române. Întregul itinerar biografic și academic al Preasfinției Sale, după aprecierile comisiei, pune în lumină rolul, șansa, riscurile și provocările pe care și le asumă orice istoric.

Conform procedurilor au urmat întrebările din partea comisiei, precum și întrebări și apre-

cieri din partea participanților. Înaltpreasfinția Sa a concluzionat întregul eveniment, felicitând pe Preasfinția Sa pentru performanțele academice și mulțumind membrilor comisiei. La fel, a menționat faptul că unul dintre membrii Sfântului Sinod a acces la un titlu academic deosebit, aducând prezentarea doctoratelor la nivelul ierarhiei, „facem toate acestea pentru viața Bisericii”.

Întâlnirea academică s-a încheiat prin citirea, de către președintele comisiei, a raportului de evaluare privind teza de abilitare a Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul. Calitatea, originalitatea și relevanța activității sale academice a determinat comisia să propună spre conferire Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, a Atestatului de abilitare în domeniul Teologie, specializarea Istoria Bisericii Ortodoxe Române.

În finalul evenimentului de azi, Preasfinția Sa a adresat mulțumirile cuvenite acestui moment.

Protos. Nicolae M. TANG

Purtarea de grijă a lui Dumnezeu

Pronia este grija pe care o are Dumnezeu de existențe. Și iarăși: Pronia este voința lui Dumnezeu, în virtutea căreia toate existențele primesc conducerea potrivită. Dar dacă pronia este voința lui Dumnezeu, este necesar ca, potrivit dreptei rațiuni, toate câte se fac prin pronie să fie făcute în chipul cel mai bun și cel mai vrednic de Dumnezeu, în așa fel încât nu poate să

se facă ceva mai bun. Este necesar ca același să fie și creator al existențelor și proniator. Căci nu este nici potrivit, nici logic, ca altul să fie creatorul existențelor și altul proniatorul. Dacă ar fi așa ar urma negreșit ca amândoi să fie imperfecti: unul în a crea, altul în a purta de grijă. Prin urmare Dumnezeu este și creator și proniator. Iar puterea Lui creatoare, conservatoare și

pronatoare este voința Lui cea bună: „Toate câte a voit, Domnul a voit în cer și pe pământ” (Înțelepciunea lui Solomon 1, 13). Voinței Lui nu i s-a împotrivit nimeni. A voit să facă pe toate și s-au făcut; vrea ca lumea să se mențină și se menține și se fac toate câte vrea.

Iar că Dumnezeu poartă de grijă și că poartă bine de grijă, oricine o va putea ve-

dea în chipul cel mai drept din următoarele argumente. Singur Dumnezeu este prin fire bun și înțelept. Așadar pentru că este bun, poartă de grijă, căci cel care nu poartă de grijă nu este bun. Apoi, pentru că Dumnezeu este înțelept, poartă grijă de existențe în chipul cel mai bun.

Unele din acelea care sunt de domeniul proniei sunt prin bunăvoință, altele prin

îngăduință. Prin bunăvoință, acelea care fără discuție sunt bune; iar prin îngăduință, în diferite moduri, căci de multe ori îngăduie ca și dreptul să cadă în nenorociri spre a arăta altora virtutea ascunsă în el, după cum este cazul lui Iov (Iov 1, 12-22).

(Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Editura Scripta, București, 1993, p. 89-90)

STIRI

Arădenii și-au sărbătorit pe Întâistătătorul Eparhiei la 35 de ani de arhipăstorie la Arad

În aceste zile, clericii și credincioșii arădeni și-au sărbătorit pe Întâistătătorul Eparhiei, pe Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, care a împlinit 35 de ani de la întronizarea ca episcop al Aradului (2 dec. 1984) și 10 ani de la ridicarea Eparhiei arădene la rangul de Arhiepiscopie (28 noiembrie 2009).

Cu acest prilej, în ziua de luni, 2 decembrie 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei dimpreună cu Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, înconjurați de un ales sobor de preoți și diaconi, au săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Veche din Arad, catedrală în care Înaltpreasfințitul Timotei a fost instalat ca episcop al Aradului la 2 decembrie 1984.

Din sobor au făcut parte Părintele Arhim. Nestor Iovan de la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, părinții consilieri și inspectori de la Centrul Eparhial, părinții protopopi din cele patru protopopiate, părintele decan și director de la școlile teologice din cadrul Arhiepiscopiei Aradului, și alți preoți și diaconi.

În cadrul Sfintei Liturghii au fost înălțate rugăciuni de mulțumire pentru binecuvântările revărsate de Bunul Dumnezeu asupra Chiriarhului, clericilor și credincioșilor arădeni.

Răspunsurile la strană au fost date de studenți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad.

După Priceasnă, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a rostit un cuvânt de învățătură în care a făcut referire și la evenimentele istorice naționale și locale din această perioadă a anului, precum și la activitatea desfășurată de ierarhii care au păstori Eparhia Aradului în trecut.

La finalul Sfintei Liturghii s-a săvârșit un Polihroniu. După ce a rostit un cuvânt de felicitare, Preasfințitul Părinte Emilian i-a înmănat Înaltpreasfințitului Părinte Timotei o cârjă arhierescă trimisă în dar de către Înaltpreasfințitul Părinte Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, cu prilejul acestei aniversări.

După aceasta, în sala festivă de la reședința eparhială, Permanența Centrului Eparhial, clericii și credincioșii arădeni, oficialitățile locale, reprezentanții învățământului arădean și ai cultelor religioase istorice, s-au adunat pentru a-l sărbători cu multă bucurie pe Arhipăstorul arădean.

Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, atât la Sfânta Liturghie cât și la recepția oferită la reședința eparhială, a evocat prin cuvinte alese activitatea Înaltpreasfinției Sale la Arad, activitate desfășurată pe mai multe planuri, după cum ar fi: construcția a zeci de biserici noi; restaurarea a sute de biserici, unele monumente istorice; ridicarea noii Catedrale Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad, prima catedrală episcopală ridicată în țara noastră după Revoluția din decembrie 1989; organizarea învățământului teologic arădean; participarea la numeroase conferințe teologice și ecumenice, în țară și peste hotare ș.a.

Înaltpreasfinția Sa, a exprimat mulțumirile cuvenite, tuturor oficialităților locale și județene, clericilor și credincioșilor pentru toată dragostea arătată de-a lun-

gul vremii în cei 35 de ani de când păstorește această binecuvântată eparhie.

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei, este cel de-al 23-lea ierarh în fruntea trisecularii Eparhii Ortodoxe a Aradului, dintre care zece, împliniți la 28 noiembrie, ca fiind cel dintâi Arhiepiscop al Aradului.

Ziua Națională a României sărbătorită în Arad

La 1 Decembrie, când este sărbătorită Ziua Națională a României, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat în orașul de reședință la festivitățile omagiale organizate de către instituțiile oficiale, cu acest prilej.

Chiriarhul arădean, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat în fiecare locație câte o slujbă religioasă.

Oficialitățile locale și centrale prezente la acest eveniment au depus coroane la mormintele din cimitirul Eternitatea ale corifeilor Marii Uniri: Vasile Goldiș, Ștefan Cicio Pop și Ioan Suci.

În Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad, după Sfânta Liturghie, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit slujba de Te Deum pentru eroii neamului românesc, care prin jertfa lor au înfăptuit unitatea națională a românilor în anul 1918. La finalul acesteia, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a rostit un cuvânt în care a evocat marile personalități arădene care au avut o contribuție extraordinară în realizarea marelui ideal național al unirii tuturor provinciilor românești.

Ceremoniile organizate cu prilejul Zilei Naționale a României s-au încheiat la ora 18.00, pe o scenă amenajată în fața Palatului Administrativ, prin retragerea cu torțe a militarilor Batalionului 191 de Infanterie „Colonel Radu Golescu” spre Cetatea Aradului pe traseul Bulevardul Revoluției – Piața Avram Iancu – Podul Decebal.

Sărbătoarea de 1 decembrie a acestui an este prilejuită de împlinirea a 101 ani de la Marea Unire din 1918.

Liturghie Arhierescă și Tedeum în Catedrala Veche din Arad

În Duminica a XVI-a după Rusalii, 1 Decembrie 2019, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit slujba Sfintei Liturghii în Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Arad.

Alături de Preasfinția Sa au slujit și Pr. Pavel Teodor, consilier patrimoniu, Pr. Flavius Petcuț, protopopul Aradului, Pr. paroh Traian Micoroi, Arhid. Gheorghe Lehaci și Diac. Liviu Bisorca.

În cuvântul de învățătură, Ierarhul a tâlcuit pericopa evanghelică de la Matei, cap. 24, în care ne este prezentată Pilda Talanților. Totodată, aflându-ne în Ziua Națională a României, Preasfinția Sa a făcut o paralelă între pericopa evanghelică și darurile primite de către poporul român de la Dumnezeu, daruri puse în valoare într-o ziditoare unitate și spre folosul românilor și nu numai. „Neamul românesc a avut și are mulți oameni talentați și dăruți de Dumnezeu, cea mai frumoasă rodire constă în mulțimea Sfinților români”, a afirmat Ierarhul.

La momentul rânduit, mulți credincioși, mai ales tineri, s-au împărtășit cu trupul și Sângele Mântuitorului.

Corul de copii „Sfântul Ioan Botezătorul” al parohiei, condus de domnul prof. Sorin-Gheorghe Săplăcan,

a susținut în fața credincioșilor un buchet de colinde și „Polieleul românilor”.

La finalul Sfintei Liturghii, Ierarhul dimpreună cu soborul slujitor, a săvârșit Slujba de Tedeum pentru Ziua Națională a României.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul „Armonia” al Catedralei Vechi, dirijat de maestrul Ovidiu Boar.

Sfântul Apostol Andrei, ocrotitorul Parohiei Arad-Micalaca Nouă – zona 300

În ziua de pomenire a Sfântului Apostol Andrei, Ocrotitorul României, 30 noiembrie 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la hramul bisericii din parohia arădeană Micalaca Nouă – Zona 300.

Cu acest prilej, Chiriarhul arădean a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica parohială ocrotită de Sfântul Apostol Andrei, împreună cu un sobor de preoți din care au făcut parte: Pr. Flavius Petcuț, protopopul Aradului, Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial, Pr. paroh Gheorghe Oprea, Pr. Lucian Farcașiu și Pr. Silviu Pele de la Parohia Cruceni.

Cuvântul de învățătură rostit de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a fost pus sub titlul „În chipul limbilor de foc” (în baza citirilor scripturistice ale sărbătorii: I Cor. 4; Ioan 1), adică propovăduirea zeloasă a Sfinților Apostoli în lume după darul primit la pogorârea Sfântului Duh. Sfântului Ap. Andrei revenindu-i, între alte locuri, spre misiune și țara noastră, este cinstit ca ocrotitorul ei spiritual și al Bisericii Ortodoxe Române. În acest sens a avut partea sa la îmbogățirea limbii strămoșilor noștri. În anul ce se încheie ca al Centenarului instaurării Administrației Românești s-a evidențiat importanța introducerii limbii române în școlile până atunci tributare unei stăpâniri străine. La fel, pe plan bisericesc, a fost anul omagial al satului românesc, reamintind păstrarea fidelă a întregului tezaur tradițional al poporului nostru și folosirea limbii române în cultul bisericii. Totodată, comemorarea a doi dintre Întâistătătorii Bisericii Ortodoxe Române, Nicodim Munteanu și Iustin Moiesescu, cunoscuți ca promotori ai culturii naționale, și a tuturor traducătorilor de cărți bisericești, a dat o mărturie în plus a contribuției Bisericii la îmbogățirea limbii literare românești, a amintit Ierarhul.

În cadrul Sfintei Liturghii, tânărul teolog Sergiu Pop a fost hirotonit diacon, urmând a fi hirotonit preot pe seama Parohiei Bochia, Protopopiatul Ineu.

Numeroși credincioși și copii s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

La finalul Sfintei slujbe, în numele preoților și credincioșilor parohiei, părintele paroh Gheorghe Oprea i-a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei pentru prezența și slujirea în mijlocul acestei comunități parohiale, în această zi de sărbătoare.

Înaltpreasfinția Sa a urât tuturor celor care poartă numele de Andrei sau Andreea multă sănătate, propășire în toate faptele cele bune și să trăiască întru mulți și binecuvântați ani.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile arhiepiscopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.